

ЖЕЉКО ХУБАЧ, В.Д. ДИРЕКТОРА ДРАМЕ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА БЕОГРАД

Национални театар показује своје вредности

„Не желим ни на који начин да учествујем у политичким игрицама, већ изражим у име Дrame Народнoг позориштa да наши финансијери редовно испуњавају своју законску обавезу”, - каже Жељко Хубач

Народно позориште није дуго било на ужичком фестивалу, а ове године долазите нам у госте са две представе - „Марија Стјуарт“, коју смо гледали синоћ, и „Бела кафа“, коју ћемо гледати у суботу. Због чега вас није било?

- Последња представа са којом смо били на овом фестивалу је „Дервиш и смрт“. Ја то не замерам овом фестивалу, за који мислим да је у том смислу реперан и да је констатовао то што је констатовао у вези са репертоаром Дrame НП Београд. Не кривим ни своје претходнике, али ми је веома драго што је, ове године, национални театар уврштен у програм са две своје представе. Оне су важне не само за наш репертоар него, како се испоставља, и за позоришни живот региона, јер су гостовале и на другим фестивалима и освојиле бројне награде. То је за мене велики комплимент али, пре свега, за наш ансамбл и наше сараднике који су имали довољно снаге и поштења да уткају у наш репертар своје најбоље делове.

Када ће се завршити управљачка криза у националном театру, пошто је било проблема са именованем чланова Управног одбора, челни људи су годинама у статусу вршилаца дужности, а неколико пута није успевао конкурс за избор управника?

- Од пре две године, од када сам в.д. директора Дrame, искључиво ме интересује тај сектор и, што је за мене јако важно, то што сам имао пуну уметничку слободу да стварам репертоар. Наравно, сви бисмо били срећнији да

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА КОШТА

Пошћуно је поћрешан поћаћак да не поћћујмо ван Беоћрага. У Ужицу нисмо били, заћћо шћћо нисмо били поћћивани. Током овоћ месеца поћћујемо у деветћ трагова у Србији, а поћћлоћ месеца имали смо Шекспир фестивал на коме смо оћћворили сцене шћаћћрима из поћћвиниције, са „Родољубицма“ идемо у Бор, а били смо у Млагеновицу.

Ишли смо шћамо где су нас поћћивали.

Проблем је и у шћоме шћћо поћћцовања шћреба финансираћћи, јер децентћрализаћћа кулћуре је поћћјам који има и одрећћену финансијску вредностћ

нисмо толико година у в.д. стању, али постоје ствари на које човек не може да утиче. Са репертоаром у последње две године, уз уметничку слободу, финансијску и сваку другу подршку истанци које се баве Народним позориштем, покушали смо да покажемо да има-

мо вредности и да не заслужујемо такву врсту третмана. Никада се нисам пониженије осетио, него на почетку 2016. године, после тако успешне године у којој смо имали неколико значајних наслова и десетак награда. Пуних пет месеци нисмо добили ни цвоњка

за продукцију. Когод да је за то крив, а криви су многи, то је немаран и некоректан однос. И поред тога, ми смо опстали и направили смо неколико значајних представа и показали да имамо одрећћену вредност. Ту вредност су препознали и фестивали у региону, а пре неколико месеци примљени смо у Европску театарску конвенцију. То значи да наш посао знамо да радимо, чини ми се, много боље него што су то неки мислили. Сада је лопта у двористи законодаваца, властодржаца и владара. Не желим ни на који начин да учествујем у политичким игрицама, већ тражим у име Дrame Народнoг позориштa да финансијери редовно испуњавају своју законску обавезу.

Ви сте драмски писац и имате ли времена за писање? Последњи Ваш комад „Берлински зид“ сте написали пре неколико година и он је постављен у БДП.

- Последње две године, од када сам директр Дrame, нисам ни ред написао. „Берлински зид“ сам написао пре седам-осам година. Чекао сам прво да пласирам комад „Бизарно“ па онда, „Берлински зид“, комад који је нов за публику, али не и за мене. Немам могућности да радим свој основни посао драмског писца док се бавим садашњим послом. Не жалим се, него само констатујем. Мислим да, за две године, можемо да заокружимо ствари које смо покренули у националном театру, а које су свакако много шире од репертоара.

Фото и текст: Н.К.

РАЗГОВОРИ О ПРЕДСТАВИ И ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈА

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД

Да ли народу још нешто треба?

Александар Милосављевић, позоришни критичар, водитељ: „Марију Стјуарт“ сам за разлику од претходних представа, први пут гледао вечерас. И овде на неки начин, можда не тако директно, имамо позориште у позоришту. Имамо кулисе и иза кулиса. Ми виримо иза фасаде. У старту нас је Милош Лолић увео у то да гледамо закулисне радње, или што је омиљен израз у Србији – теорије завере. Те кулисе се на крају спајају у мозаик, једним делом сугеришући и оштрицу секире.

Бојан Муњин, селектор Фестивала: Ми смо и из Шилеровог текста могли извући неки од слогана и ставити као слоган 21. ЈПФ. Све је веома актуелно, иако је написано тако давно, веома је драматично и сада. Дакле, избор Зорана Стаматовића и мене лежи у комбинацији класичне форме и једног сасвим савременог нерва, између Шилера и нечега што сви данас у животу осећамо као проблем. Комад је јако добро постављен и показује снагу позоришта, снагу уметности. Осим тога, ту је и конкретна политичност, која није нити само српска, нити само балканска, већ је савремена, европска. Када се Елизабета нагне и пита „Да ли народу још нешто треба?“, онда то можемо замислити у Америци, Русији, Србији, било где. Та манипулација народом је данас велики проблем.

Жељко Хубач, в.д. директор Драме НП Београд: Када говоримо о овој представи, она је резултат вишемесечног разговора са Милошем Лолићем. Дубоко сам веровао да је он, из онога што је урадио у току последње две сезоне, веома важна копча између реалног времена и онога што је у појединим срединама театар полако постао – аутистични театар. Он покушава да нас одведе из свакодневице у виртуелну стварност, у којој лепше живимо. Овај комад говори о стварности, он је ван сваког аутизма у односу на друштво. Мислим да је то јако значајно. Начин на који је Лолић радио са гл-

умцима потврда је да је ово комад који у свим сегментима припада репертоарском оквиру који има потребу да уђе у комуникацију са свакодневицом.

Бранко Видаковић, Вилијем Сесил, лорд Берли, врховни ризничар: Лолић је од почетка инсистирао на томе да мушка екипа буде подршка женском делу ан-

нам открије поенту и понављао да ћемо видети и да ћемо доћи до тога. И заиста смо у једном тренутку дошли на сцену, где смо се препознали без много приче, објашњавања или теоретисања и филозофије. Све је то ишло тако неприметно и лагано усмерено.

Зоран Ђосић, Вилијем Девисон, државни секретар: У завис-

да сам, као и сви други, заправо – послушан. Ми као нове генерације нисмо постали непослушни, већ још послушнији.

Нада Шаргин, Елизабета, енглеска краљица: Узбуђују ме и представе које се баве политиком, али више волим да учествујем у оним које се баве људима. Иако ово јесте представа о политици,

самбла и ми смо покушали да у највећој могућој мери и будемо конструктивна подршка. Мислим да се овде, пре свега ради о Милошевом добром слуху за говор глумца и чини ми се да је главна карактеристика ове представе добар сценски говор. То је Шилер и то није лако. То не мора да интересује публику, али важно је да изазове емоције.

Гојко Балетић, Ејмијес Полит, витез, Маријин чувар: Како сам ја схватио, овде су и њих две изманипулисале. Истакнуте су као врх приче, а цела завера, конспирација, хушкање, долазе од војерског мушког дела екипе. Мислим да смо успели и да се та идеја види. То је свет мушкараца. Те дивне жене су под нашим притиском, а то је свет мушкараца.

Небојша Кундачина, Џорџ Толбот, гроф од Шрузберија: То се дешава и не може да се намести. Наравно, сви смо кренули са уобичајеним анализама текста, како и иначе радимо. Међутим, Милош је био некако опуштен, насмејан, ведар, без опредељења. Из дана у дан чекали смо да покаже последњу карту, која ће све разоткрити. Радиле смо све школски, а онда смо га у једном тренутку питали шта заправо жели од нас. Ипак, само се смејао, није хтео да

ности од тренутка или нечије процене, тасови се померају у корист женске или мушке стране, али мислим да је читав ствар врло компатибилна. Владају и мушки и женски принцип. Они се надовезују. Питање је манипулације да се ствар представи као мушки или женски доминантна. Заправо, мислим да се може стећи утисак да су обе стране подједнако важне за ту политичку игру и оне не могу функционисати једна без друге. За време припрема, гледали смо разне верзије ББЦ драма о Марији Стјуарт. Лично сам у том периоду интензивно пратио серију „Кула од карата“ са Кевином Спесијем и Робин Рајт. Било ми је занимљиво да док гледам једну телевизијску серију, која се такође бави политичким интригама на америчком двору, имам привилегију да са својим колегама радим представу, која се бави интригама на енглеском двору. Дошао сам до закључка да живимо последицу исхода односа те две жене. Сви односи у било ком политичком систему су заправо преликани. Мој лик при крају има реплику „Послушност – то је сва моја памет“. За глумца је најстрашније кад се у реплици у потпуности препозна. Ја сам се за ту реплику везао и постало је застрашујуће, схватио сам

она за мене то није. Лолићу сам рекла да ћу играти човека на сцени, јер ме занима она као човек, који је постојао. Шилер је мало извитоперио, оправдано, а мислим да је имала више димензија. Она је тада претендовала на престо и од рођења се бори за опстанак, одувек неко жели да је убије. Њу је отац одбацио, мајци је одсечена глава. Она има проблеме у души и психи, али и снагу – генетску, памет, манипулативне, еротске моћи. Од ње почиње велика култура, књижевност, позориште, интересовало ме њено батргање, борба за живот, да није она убила Марију, Марија би сутрадан убила њу.

Сена Ђоровић, Марија Стјуарт, шкотска краљица: Имали смо пуно материјала за проучавање. Марији држава није била света, иако се круне чврсто држала до самог краја. Она је жртва своје лоше политике, женствености, страсти. Када је убијена, она је била озбиљно оронута, али Шилер је представља живом и виталном. Она је до краја живела своју слободу, тада краљица није могла тако да се понаша, превише је себи дозвољавала. Она је исхитрена жена, жена стихије, која не размишља.

Ана Милошевић

НАДА ШАРГИН, ЕЛИЗАБЕТА, ЕНГЛЕСКА КРАЉИЦА

Националним културним добром, нико се не бави на озбиљан начин

У последњих неколико година, Народно позориште је постало водеће, са добрим представама, како класичним, тако и модерним текстовима и слободом глумца да бира глумце по свом укусу

Напрегнуто, енглеско лице, извештачани покрети, тешко скривена суздржаност. Тако сам из првих редова видела Наду Шаргин, у улози несрећне краљице Енглеске, у вечитом грчу борбе, за опстанак на власти. Власт и владање су на Балкану мушки посао, нема у тој пирамиди жена на врху, чак ни за потребе скривене манипулације, па одакле сте извукли инспирацију за лик жене, владарке?

- Тај грч је можда био и од превеликог умора, а не само због лика којег тумачим, али она је била напета жена и не постоји чак ниједна слика на којој изгледа смирено. И њени покрети су углавном контролисани и то не само због сцене која је много мања него у Народном, па сам се додатно осећала скучено. Овде нисмо имали ту дубину од 15 метара, која је ефектна, где је та празнина увек радила за нас и где се боље осећамо. Иначе, нисам се

ни трудила да тржим моделе нашашања жена из нашег политичког живота, већ сам се искључиво ослањала на историјске чињенице из Елизабетиног стварног живота.

Да ли су жене суровије и манипулативније у техникама владања, или та страст за влашћу, нема пол?

- Постоје разне врсте карак-

тера међу људима, имате и једну Леди Магбет код Шекспира, а и Ричарда III, такође, код Шекспира, тако је у животу. Имате Елизабету, такву каква јесте али и Марију Стјуарт, која такође, није била сјајна, мада је код Шилера приказана на један романтичнији начин.

Често сте на овом Фестивалу, а ове године вас гледамо у две представе, на програму је и „Бела кафа“, Александра Поповића, па где се боље осећате?

- Добро се осећам и у једној и другој, само што је „Бела кафа“, далеко забавнија и мој лик је љубавнији, пун страсти и забаве, безбрижан, потпуна супротност мојој Елизабети. Захвалана сам на тим различитим улогама, и мислим да су обе заслужиле да се нађу на овом Фестивалу.

Чули смо вечерас Жељка Хубача, који каже, да дувају неки свежи ветрови у Народном позоришту. Значи ли то да се држава на озбиљнији начин укључила

и дала истинску подршку нашем Националном театру?

- Хубач има добру интуицију, да изабере доброг редитеља, да му да одличан текст, углавном класичан, мада имамо и модерних текстова, и да му да слободу да изабере глумце, по свом укусу. Мислим да је ово позориште, последњих година, постало водеће у Београду, са пуно квалитетних представа. Наравно то нема много везе са државом, осим редовог сервисирања, да нам се речимо, не распадне зграда, и тог неког новца, којег наравно, никад нема довољно. Не видим одавно неке нове људе, који имају нову стратегију када је национално позориште у питању, једино неке појединце који су имали слуха за нас, односно, за националну културу. Још увек нема неког озбиљног тима који би се бавио националним културним добром, на прави начин.

М. Петровић

СЕНА ЋОРОВИЋ, МАРИЈА СТУАРТ

Култура овде никога не занима

Охрабрује то што у позоришту увек има људи који се боре за културу, за театар, који утичу првом у око и имају шта да кажу.

Колико театар у временима која су «искочила из зглоба» има храбрости и слободе да публици суочава са актуелним темама, проблемима и апсурдима које живимо?

- До скоро сам мислила да те храбрости и слободе нема, али десиле су се неке ствари у протекле две сезоне које су ме увериле у супротно. Мислим да у театру увек има људи који имају шта да кажу, да буду довољно субверзивни и скрену пажњу. Питање је само колико су људи у стању да примете важне детаље, да читају између редова. Оно што театар дефини-

тивно нема, то је подршка да реализује све своје жеље и потребе. Ту првенствено мислим на финансије, јер култура овде никога не занима. Ми смо препуштени сами себи. Охрабрује то што у позоришту увек има људи који се боре за културу, за театар, који упиру прстом у око и имају шта да кажу.

Утисак је да последњих година нема много класичних комада на репертоару наших позоришта?

- Ако говоримо о обичној публици слажем се да она нема често прилику да гледа ту врсту представа. Међутим, у последњих не-

колико година почиње да се мења позоришна политика и да се раде промишљенији комади. Долази и до смене генерација. Нове генерације уметника преузимају тај простор и дају му другачију естетику и поетику. Надам се да ће публика, посебно млађа у блиској будућности имати чешће прилику да гледа више таквих представа, да се на тај начин едукује и комуницира са том врстом театра. Постоје фестивали, конкретно у Београду, где могу да се погледају представе које су потпуно у светским позоришним токовима. Ту је Битеф на коме гледамо представе из ре-

наставка на следећој страни

гиона, Европе, па богами и света и то је прилика да се виде најновије позоришне тенденције. У том смислу мислим да смо много бољи него што смо били. Што се тиче вечерашње представе и рада на њој, ту нема никакве мистификације. Ово је врло класичан комад у коме се види све оно што смо ми учили у школи. Ту ћете чути добро изговорени стих, комад има радњу, поступак, костим и сценографију, а са друге стране овде је у питању једна деконструкција. Мени је много жао што смо ми вечерас били хендикепирани техничким могућностима. Ова представа се игра на Великој сцени Народног позоришта и она је сама по себи представа великог простора, велике тишине, ходова који јако дуго трају. На матичној сцени ми користимо ротацију, а свега тога овде није било и публика није била у прилици да види интегралну верзију

представе.

Жао ми је због тога, јер је она доста тога изгубила на овако малој сцени. Али боже мој, у реду је и да се прилагођавамо условима. Важно је да се представа игра, да је људи виде.

Нема много представа у којима имамо две водеће женске улоге. Да ли је био изазов глумачко надигравање са колегиницом Надом Шаргин?

- Потпуно сте у праву. Женских улога има веома мало и у домаћој, али и у светској драматургији, а како глумицама године одлазе, све их је мање. Рачунамо на то да ће их можда у савременој драматургији бити више. Имала сам прилике, као и Надица, да играм велике улоге, али је чињеница да многе наше колегинице које су дивне, божанствене глумице, ту прилику немају. Има нас много, а улога је јако мало. У том

смислу било је велико задовољство и привилегија играти овакву величанствену улогу. За мушкарце увек има посла, за нас жене много мање. Надица и ја смо колегинице са класе и та наша љубав је и сценска и приватна. Колико ове две жене, ова два лика у представи, у историји нису могле једна са другом, толико нас две не можемо једна без друге. Заиста смо уживале у тој партнерској игри која је узрочно последична.

Уживате ли да радите представе за децу?

- Имала сам прилике да радим представе за децу, мада ту немам неко велико искуство. Чак сам радила адаптацију дечијег романа «Лажеш Мелита» за дечију представу за коју сам награђена Марулићевом наградом у Сплиту. Обожавам и стварно волим да радим за најмлађе. То је једно фантастично искуство и једна велика

радост. Деца су врло специфична публика која је непосредна, жива, публика која одмах реагује. Потребни су озбиљни тренинзи када играте за такву публику. Они вас припреме на све. Обожавам кад одем у позориште „Душко Радовић“ да играм представу. Некако ми дивно почне дан и све ми после тога буде супер.

Шта тренутно радите, хоћемо ли Вас гледати у неком филму или на телевизији?

- Врло мало искуства имам на филму и телевизији. Ја сам искључиво позоришна глумица и врло сам профилисана што се театра тиче. Могу да најавим премијеру представе «Народна драма» Олге Димитријевић на сцени „Раша Плаовић“ у режији Бојане Лазић. У нашој матичној кући, Народног позоришту, ради се пуном паром и за сада ми је то најважније.

В. Туцовић

ЖЕЉКА ТУРЧИНОВИЋ О САВРЕМЕНОМ ХРВАТСКОМ ПОЗОРИШТУ

Важно је театар темељити на властитим писцима

- Када гледате историју српској или хрватској театра јамичије ја по ауторима, а не како су пре 100 година играли Хамлета, - истиче Жељка Турчиновић

Чланица жирија 21. ЈФФ „Без превода“ драматуршкиња, Жељка Турчиновић у оквиру Пратећег програма фестивала, одржала је предавање о карактеристикама савременог хрватског позоришта.

О томе шта карактерише хрватску, као и позоришне сцене у региону у садашњем тренутку, Жељка Турчиновић између осталог каже:

- Мислим да је за национално позориште, хрватско или српско, јако важно да се темељи на властитим писцима, јер су комади савремених драматичара наш „извозни производ“. Ово говорим из искуства, као председница хрватског центра ИТИ (Интернационал Театар Институте) чија је функција да промовише домаћу културу ван, односно позориште, драму и плес. Имамо програм „театарски showcase“ у коме доводимо позоришне критичаре, кураторе, селекторе међународних фестивала, преводиоце и показујемо им што је хрватски театар данас. Њих не занима како Хрвати играју Шекспира или Сирана, занима их аутохто-

ни театар. Наравно да је за сваку генерацију важно да играмо класике, било да их радимо на класичан начин или да их реинтерпретирамо, али домаћи аутори би требало да буду приоритет сваке културе. Када гледате историју српског или хрватског театра памтите га по ауторима, а не како су пре 100 година играли Хамлета. Други важан сегмент савременог театра је ауторско позориште. Тај термин је мало упитан, али то је тип позоришта у коме се не лази од текста, већ од глумца и идеје и онда се кроз пропратни

процес, кроз work in progress ствара нешто што бих ја назвала „драмски материјал“. У хрватском театру Бобо Јелчић, Оља Лозица, Борут Шепаровић на тај начин долазе до комада у којима текст није битан, већ средство да се дође до циља, каже Жељка и додаје:

- У хрватском позоришту формирала се средња генерација јако добрих драмских писаца: Мате Матеша, Тена Штивичић, Томислав Зајец, Дубравко Михановић, Ивана Сајко, који имају различите драмске рукописе, а опет су врло

актуелни. Са друге стране, врло је важно да се нађе редитељ који ће знати да на прави начин прочита те савремене ауторе. Кад имате праизведбу јако је важно да текст прође добро, јер ако не прође добро пуно времена ће протећи док не пронађе ново упризорење.“

По мишљењу Жељке Турчиновић, данас нема великих разлика између српског и хрватског позоришта.

- Имате mainstream продукцију која је некад боља, некад лошија, ту смо негде.“ **С. В.**

РЕЧ КРИТИКЕ

Моћ и страх

Од дванаест драма колико је овај песник и драматичар немачког романтизма написао, "Марија Стјуарт" се, уз још неколико, и после два века интензивно игра на сценама широм света. Можда зато што шкорпионски ујед врхунске власти има једнаке последице у сваком времену, а можда и јер ослобађајуће прија гледати како двоје моћника сатире једно друго. Две моћнице, заправо. Шкотска краљица Марија Стјуарт, утаманчена од стране своје краљевске рођаке, Елизабете од Енглеске, зато што је претендовала на њен престо. Две животне ривалке, обе поносне и сујетне владарке, два су женска принципа унутар смртоносног загрљаја високе политике и наизглед безграничне власти. Но, показује се колико је та моћ крхка, не само јер је зависна од околине, тј дворана и саветника, већ је једнако условљена и женским принципима двеју краљица. Марија, осведочена лепотица и заводница, од ривалке знатно млађа, трострука удовица, није по цену живота у стању да се понизи и погне пред том копиранком, матором девојком и нероткињом – како се о Елизабети мислило и говорило у потаји. Елизабета пак, дете обезглављене мајке, одрасло у Тауеру, од малена сведок опасних дворских игара, растрзана између остатака потребе за љубављу, страха од препуштања било коме и жеље да се докаже пред том женом која и у тамни-

ци има више слободе од ње, најмоћније.

Објективно, Марија је претња њеној круни и њеном животу.

Објективно, са стране је хушкају да потпише смртну пресуду ривалки.

Субјективно, и мртва Марија својим претходним животом победа је над Елизабетиним угуљеном женскошћу и животом сведеним на владање. Убити је или не убити, Елизабета је дилема, која кроз пет чинова носи дворске односе, све оне закулисне радње и мотиве чија се мрачна разрешења, настала као производ најнижих побуда, пакују у слатке залогаје намењене јавности. Па тако љубомора, страх, притисак једног дела двора, на крају ставе потпис на смртну пресуду.

Страх се, том гиљотином, Елизабета није ослободила. Напротив. Јер, ако је једна краљевска глава пала, зашто не би могла и друга?

Код Шилера, осим политичког и религиозног сукоба, две краљице носе собом и сукоб између слободе и дужности. Шилерова Марија је разуздана, неспутана скрупулама, самољубива. Елизабета је много више заокупљена дужношћу и страхом, него љубомором. У режији Милоша Лолића оне су, као трагички ликови, добиле појачан значењски ниво, више су принципи него живе жене. Марија делује као несаломива гранитна статуа, тако

је и игра Сена Ђоровић, кратких, укочених покрета, рекло би се да су последица некаквог гвозденог унутрашњег механизма, а не мишића и крвних жила. Она је власница застрашујуће снаге, и самела би своју супарницу само да није утаманчена.

На отвореној празној сцени, која динамику постиже смењом мрачних и осветљених делова, где укочени дворани стоје као вечито дежурни шпијуну, Марија је смештена у рупу у поду, из којје током већег дела представе вири тек од појаса нагоре. Својом силом енергијом, глумица успева да сву пажњу држи на себи. Док се не појави Елизабета, када ће морати ту пажњу да подели. Елизабета лагано, укочено, готово без покрета, клизи из дубине сцене, и у краљевском сјају стаје под пуно светло, на просценијум. Обе фронтално гледају у публику и њој се обраћају, играјући стално на јавност. Елизабета Наде Шаргин је бестелесна, скривена у оклопу гламурозног костима, гоњена страхом и паранојом која ескалира ка крају. Она је евидентно слабија и угроженија, и само је предно терена спашава, чега је врло свесна.

Мушки ликови су, ма колико им својим поступцима мрсиле судбине, ипак само пратња. Бранко Видаковић, Иван Босиљчић, Небојша Кундачина, Гојко Балетић и Зоран Ђосић, као да су задужени да донесу живот и људску меру - и у

Пише:
Александра Гловацки

добру и у злу - међу ове две гигантнице, чији једини драмски сусрет, јер у животу до њега није дошло - Лолић решава рвањем у блату.

Осим бављења двома главним ликовима, режија Милоша Лолића – као што је за њега уобичајено – инсистира на визуелној естетизацији. Празна сцена Јасмине Холбус склапа се из три геометријска троугла (кулиса, гиљотина, решетке) у фасаду на самом крају, фасаду која сакрива све што се пре тога догодило. У мраку празне дубине сцене гламурозно, помало опасно, делују светлцуцави црни и плави костими Марије Марковић. Поигравање временом стална је особина овог редитеља, па се у његовим представама физички осећа како време иде, или још чешће - како је стало, заледивши у вечности одређену ситуацију, као што је рецимо прво ступање Елизабете у пратњи свите. Звучна кулиса, капање воде уз тихи, али драматични брум, доносе метафизику времена, појачавајући трилерску атмосферу тамнице, урота, убиства. Споља гледано, то су неке владарске приче. Изнутра – свима знане.

РЕЧ ПУБЛИКЕ

Отуђили смо се од класике

Бранка Алексић - учитељица: Не знам. Овде ми се ништа није свидело. Сама подела глумачка, чини ми се, није добра. Недовољно убедљиво са сцене, дуго, велике паузе. Сцена врло сиромашна, једино што су њено сивило мало обогатили средњовековни енглески костими. Очекивала сам много више од Народног Позоришта Београд.

Ана М.: Добра историјска прича. Класик у правом смислу речи. Али ми, као публика, отуђили смо се од праве класике, нама треба адаптација да бисмо разумели текст. Овај вечерашњи комад имао је велику јачину, а за његово комплетно разумевање потребно је добро познавање историје и чињеница. Глума је била добра, у великом делу комада били су изванредни, а сам костим је дао велику дозу озбиљности самој причи.

Ана Зечевић - ученица: Нисам разумела, а и није ми се свидело. Било је некако све успорено, хладно, једнолично. Неразумљиво и неуверљиво са сцене. Очекивала сам много више раскоши, богатства, више

жустрине, а не овакву смиреност.

Бојан Радојичић - економиста: Одличан комад. Дочарана права Шилерова драма, на перфектан начин испричана и презентована. Историја мало прилагођена, али тачна, округла, болна и хладна као Енглези што јесу. Одлична глума, фино сведена минималистичка сценографија и наравно, перфектан костим као и сам сценски покрет. Било је уживање одгледати једну истиниту историјску причу.

Драган Милићевић: Просечно. Очекивао сам више од националног театра.

Б. Д.

НЕБОЈША КУНДАЧИНА – ЏОРџ ТОЛБОТ, ГРОФ ОД ШРУЗБЕРИЈА

Пронаћи Шрузберија у нама

Да би се неке ствари правилно разумеле и могле да се доживе мора се имати основни темељ. Бићно је познавати неке аспекте или чињенице, које нам не могу све бити сервиране у једном драмском комаду који их дойиче.

Да ли смо се одвикли правог класичног театра?

- Тешко је одговорити на то. Људи са различитим аспирацијама долазе у позориште. Спрам тога су и њихове жеље и очекивања. Сви ми имамо различита очекивања и ако га не добијемо осећамо се изневерено. Те две ствари се преплићу и мешају, а не би требало да је тако. Просто, ја верујем да ако је представа добра и ако поседује све позоришне елементе, такво позориште мора да делује на све гледаоце без обзира на њихову врсту заинтересованости. Ту су и почетници, који тек откривају позориште, до познавалаца театра. У многим театарским ситуацијама у позоришту може бити тешко и позоришном почетнику и онима који се „разумеју“ у њега. Дуго година се бавим овим послом и врло ми је битно да осетим „хук“ из публике, да је комуникација са обе стране жива, ма каква била. С друге стране, као гледаоцу битно ми је, да заборавим на све околности и кад ме позориште обузме својом магијом, да се препустим ономе што се дешава у сали. Али није увек тако и нисмо сви, који походимо у татар, такви.

Колико нам је за разумевање класике битно и знање појединих историјских чињеница?

- За овакав комад је потребно. Ово нису измишљени ликови и догађаји. Овде се ради о пуким историјским чињеницама. Али кључна ствар, јако занимљива, а историјски је догађај, да се Елизабета и Марија никад нису сретле у животу. Али Шилер као драматичар, због потребе драмског дела, пренебрегао је ту историјску чињеницу и направио је велелепну сцену њих две. У историји је Марија била сељена по дворовима, а Елизабета је наводно чувала од погубљења и одлагала

га на све начине, али није га могла избећи. Да би се неке ствари правилно разумеле и могле да се доживе мора се имати основни темељ. Зато је битно познавати неке аспекте или чињенице, које нам не могу све бити сервиране у једном драмском комаду.

Да ли је „окретање леђа“ краљици и враћање министарског мандата у датом тренутку, храброст или лудост Шрузберија?

- То је јако битно за драмске текстове врхунских писаца, као што је Шилер, да су личности уроњене у реалне историјске околности приказане и презентоване као најобичнији људи, људи од крви и

меса. У овом случају Шрузбериј је просто заволео Марију Стјуарт. Он, као највернији Елизабетин службеник добија задатак да мотри на њу. У том периоду, док ју је надзирао, заљубио се. Тако да се из чистог људског осећања, а при томе верно служећи краљици, борио да спасе Марију. С друге стране, он је свој чиновнички посао врло савесно обављао за Елизабету. И велики лом овог лика долази у тренутку када понизно пристаје да Марија ипак страда. Из моралног односа према свему томе, враћа министарски прстен и повлачи се. То је поука. То је оно чему се можемо и треба да се научимо. Није све у власти и моћи, има много тога у људскости, коју заборављамо. Требало би пронаћи Шрузберија у нама.

Глумили сте и у многим нашим историјским драмама. На чему сада тренутно радите?

- Највише ме има у Народној позоришту. За телевизију тек нешто урадим, али све је то врло мало. Доста радим радио драме што ме посебно инспирише, јер су то веома квалитетни текстови. А очекујем и неку нову националну историјску причу. **Б. Дамњановић**

TELEVIZIJA
LAV

Remontni
centar d.o.o.

31000 Užice
Radnička 11
031/563-070
064/26-81-533

infoera **Вестиш**

Dobrodošli

О ПРЕДСТАВИ

ИЗ КРИТИКА

Хинкеман с разлогом

...На то подсећам јер је Хинкеман изнимна представа. Не толико по свеукупном резултату и по томе што су глумци окосница представе, што је у нас пречеста ријеткост, него највише стога јер нас Толеров текст враћа Човјеку, његовој судбини као мјесту, простору и уточишту његова живота. Али и зато што загребачка публика, која то жели, може видјети и схватити да је Човјек, а не политика, мјесто гдје све почиње и завршава на путу од рођења до смрти.

У Хинкеману, у тој трагедији једнога човјека, не случајно, зрцали се трагичност како њемачког и еуропског човјека након Првога свјетског рата, тако и цивилизације која се до данас није промијенила. У том „давном“ тексту препознаје се садашњост. Толер, као критичар кризе наше цивилизације и љевичар, као револуционар и антифашист, види даље од сваке идеологије и више од властите несреће. Његов Еуген Хинкеман сложенији је од једне идеје и рјешења какво може понудити било каква идеологија. Он је напросто човјек свеукупних људских мисли и осјећаја.

Особна трагедија повратника из рата, Хинкемана, који је на бојишту остао без мушкости, стварно и метафорички дубоко задире у проблеме и искуство нашега доба, а особито свих који су проживјели рат и његове посљедице. То искуство најалост више није ограничено одређеним временом и простором, него је свуда. Драма једнога човјека постаје свеопћа трагедија нашега доба које се више не пита какве су нам животне шансе, него како умријети што достојанственије.

Оно што је 1922. успјешно растворио и раскринкао тај експресионистички њемачки драматичар, а у ЗКМ-ову Хинкеману драматуршки посадашњила Катарина Пејовић, слојевитошћу надилази већину површних драмописа и развиканих ауторских пројеката хрватскога самозваног модерног театра, који је Човјека и хрватскога глумца, као његове сјене, свео на stroj за изживљавање парола, илустрацију или живи плакат.

ЗКМ-ова представа није оптерећена, премда би многи хтели да јест, у медијима и промицбеним материјалима најављеним „расутим теретом“ друштвенога талоба; површним замагљеним црвено-црним виђењем и тумачењем хрватске стварности. Не лови публику на политичко сврставање, што би осиромашило архетипску слојевитост Толерова текста, него је у тој представи Еуген Хинкеман свевремени трагични лик тренутка унутар вјечности.

Такав је Хинкеман чињеница која доказује да је човјек „једна душа, једно тијело“, да га несретним не чине идеологије и свјетоназори, него „људи који не виде“ зло. Који зло заборављају и уништавају добро, који „каменују дух, ругају му се, скрнавје живот, прибијају га на криж, сваки пут, без престанка“, како пише Толер у драми...

Андреја Туњић, Виенац 567

ВЕЧЕРАС

ЗКМ ЗАГРЕБ

ХИНКЕМАН

Ернст Толер

Режија: Игор Вук Торбица

Превод:	Борис Перић
Драматуршкиња:	Катарина Пејовић
Сценограф:	Бранко Хојник
Костимографкиња:	Дорис Кристић
Сценски покрет:	Блаженка Ковач Царић
Композитори:	Ален и Ненад Синкауз
Дизајн светла:	Александар Чавлек

Играју:

Eugen Hinkemann:	Ракан Русхаидат
Grete Hinkemann:	Миа Биондић
МЦ (Мајстор церемоније):	Озрен Грабарих
Paul Groshahn:	Франо Машковић
Стара госпођа Хинкеман:	Дорис Шарић Кукуљица
Прва кандидаткиња, Lotte, Inge Freieliebe	Милица Манојловић
Први кандидат, Max Knatch, Први ратни друг	Дадо Ћосић
Michel Unbeschwert, Сводник, Први пас	Јасмин Телаловић
Асистент, Andreas Uberflus: Човек са псима, Peter	Петар Левентић
Immergleich, Други ратни друг	Миличић Беадер
Sebaldu Singegott, Други пас	Ведран Живолић
Christa Blutundboden, Прва курва	Марица Видушић Врдољак
Госпођа на улици, Друга курва	Надежда Перишић Радовић

Banca Intesa

КЛАСА Б

Зоран
Јеремић

Кад год спазим противпожарни апарат на сцени опадне ми концентрација.

Знам ја, што би рекла хигијеничарка Божана у мојој фирми, да нас глумци, за разлику од политичара, „школовано лажу за плату“, али не морам да размишљавам баш и о курсу противпожарне заштите док гроф од Лестера лорду Берлију чупа браду.

И то све док напрегнуто пратим мигољење на сцени где радња напредује ко изградња аеродрома на Пониквама!

Узбуђење је тим веће када знам да Лестер није никакав гроф, већ наш Боки, принц од Алексића моста, на чију појаву касирке у „Максију“ падају у транс из кога их ни хипербарична комора креманског пророка Пјевића не може да поврати.

Право да вам кажем, дошло ми да у духу фестивалског слога искочим из зглоба и побегнем код Наде у билетарницу.

Иначе, према Надином недреманом оку, ове године Фестивал бележи рекордне приносе. Навала публике је толика да су Петковица и нова музејска поставка Ужичке републике са торбицом Николе Калабића и новим јоги душеком у Титовом кревету далеко иза Фестивала по броју посетилаца.

Да не бих испао глуп у фестивалском друштву, ипак не искочим из зглоба. Откуд знам, Лолић је редитељ на сцени, у питању су нове позоришне тенденције, можда и треба сви да се крећу ко по јајима „Квискове“ класе Б, можда гроф од Шрузберија замахне оним противпожарним апаратом јер из историје знамо да је целат Марије Стјуарт морао два пута секиром да удари, можда онај витез Емџијес, како ли се већ зове, треба да нас ваздушном пеном из апарата благосиља ко праву битефовску публику... Стекао сам утисак да сви око мене носе невидљиве ваздушне јастуке, па нисам никоме хтео да реметим миран сан.

„Мико фо!“, простења у мени Стеријина Фема. А Шибалић опет заложиио ко да има седницу управног одбора!

И би тако док енглеска и шкотска краљице не почеше да се часте густом црницом. За нас који се у свађама углавном хранимо другом врстом хумусних додатака то је био више него очигледан доказ Шилерових просветитељских настојања да створи позориште нежне праксе тврдих врлина.

Све у свему, бејаше то ипак представа једне сјајне глумице о једној краљици после које више ништа у историји није било исто. Да није било Елизабете можда не би било ни Шекспира, да није било Шекспира можда не би било ни Фестивала, да није било Фестивала не би Лако Веселиновић писао рецке фестивалским представама у корист „Хромих идеала“.

Ма пусти, Лако, идеале. Сер Џон Харингтон патентирао је клозетски уређај са испирањем 1596, а Елизабета се упокојила 1603. Само седам година користила је највећу цивилизацијску благодет, а види какве је трагове у историји оставила. Код нас какве год јавне клозете да направиш, прво украду сијалице, па тек онда историју у блаженом мраку пишу.

АФОРИЗМИ О ШЕКСПИРУ

Милован Витезовић

*Кад је Хамлет дипломата,
дилема је можда!*

* * *

*Постојећи систем краљевине Данске
Хамлет руши позориштем!*

* * *

*Мртва уста Бедног Јорика
проговорила су Хамлетовим гласом!*

* * *

Хамлет нашег времена није у подели!

* * *

*Шекспирово дело је
најсигурнији трезор светских круна!*

* * *

*Дух Хамлетовог оца
има сенку глумца!*

* * *

*У личној драми Хамлета
води монолог!*

* * *

*„Све дилеме треба одмах разрешавати!“ – рече председник уметничког већа позоришта после премијере:
„И ја сам за то да Хамлета не пустимо на сцену са дилемом, већ као опредељеног!“*

ПОЛИТИКА Danas

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ НОВИ САД НА ДРИНИ ЋУПРИЈА	4,29
АТЕЉЕ 212 БЕОГРАД ПИЈАНИ	4,07
ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРАМСКО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД ХАМЛЕТ	4,63
НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД МАРИЈА СТУАРТ	3,76

Издаје Савет XXI Југословенског позоришног фестивала Ужице 2016.

Уређује редакцијски одбор: Радојка Поповић - уредник, Ненад Ковачевић, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Александра Гловацки.

Тираж: 500 примерака • Штамп Графопринт Ужице